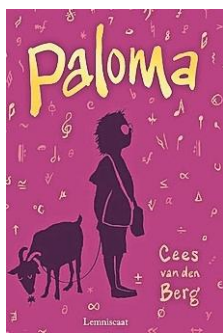

BOEKEN

Haar moeder is dood en haar vader sindsdien aan de drank. Weer zo'n jeugdboek vol problemen, is de eerste indruk. Maar 'Paloma' van Cees van den Berg blijkt juist een fijn feel goodboek te zijn. Niet erg realistisch misschien, maar wel vrolijk en opbeurend om te lezen. Want Paloma zit niet bij de pakken neer, maar lost kortdaar alles op.

Jeugd

Cees van den Berg: Paloma. Uitg. Lemniscaat, €14,99. Vanaf 10 jaar.

★★★★

Een doorsnee-meisje is zij zeker niet. Elf jaar pas en toch zit ze dank zij haar enorme intelligentie al in de vierde van het vwo. Bovendien speelt ze prachtig piano en draait haar hand niet om voor Bach of Mozart. En die drankzuchtige vader? Daar verzint ze gewoon een oplossing voor: ze werkt een oud plan van

haar moeder (die wiskundige was) uit om de algoritmen op computers te verbeteren en meldt zich bij een organisatie die een miljoen uitlooft voor goede plannen. Op haar reis naar die organisatie sluit ze vriendschap met Nelson, een jongen die in een akeelig pleegthuis woont. Met het algoritmenplan wordt het uiteindelijk niets, maar Paloma slaagt er wel in haar vader van de drank af en weer aan het werk te helpen, een nieuw, warm gezin voor ze vinden en zelf haar droom waar te maken.

Paloma is een ongewone heldin (al had ze best iets minder geniaal mogen zijn) en weet je van begin tot eind geboeid te houden.

Sonja de Jong

Alles waar Asis Aynan (1980, Haarlem) zich boos over maakt als het gaat om de Nederlandse ideeën over het land van zijn ouders, Marokko en meer precies de Rif, gooit hij op een hoop in zijn pamflet 'Eén erwit maakt nog geen snert' (Riffijns gezegd). Dat levert een hier en daar wat onevenwichtig boek op. Een onevenwichtigheid die echter ruimschoots goedgemaakt wordt door de oprechte en goed onderbouwde verontwaardiging waar Aynan zich door laat leiden.

Aynan begint zijn boek met een stuk geschiedenis: hoe Spanjaarden en Fransen dik honderd jaar geleden de Rif bezetten en tijdens de ruim dertig jaar durende oorlog die volgde met hulp van Duitse wetenschappers bronnen en akkers vergiftigden met mosterdgas en andere chemische wapens.

Non-fictie

Asis Aynan: Eén erwit maakt nog geen snert. Uitg. Van Oorschot, €12,50

★★★★

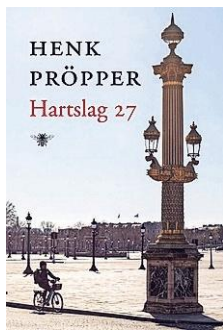
Waarbij de Nederlandse pers destijds grif meeging in het zwartmaken van de Riffijnen.

In een fel betoog hekelt Aynan vervolgens tal van misstanden en misverstanden. De verplichte dubbele nationaliteit van Marokkaanse Nederlanders bijvoorbeeld, die op geen enkele wet gestoeld blijkt te zijn. De allesoverheersende invloed van het Marokkaanse koningshuis, hoe de gematigde islam van de Rif onder invloed van door Marokko

betaalde imams in ons land veranderde in een fanatieke religie. En ook en vooral stelt hij de weggijkende rol aan de kaak van tal van bekende Marokkaanse Nederlanders als Ahmed Aboutaleb, Najib Amhali en Ali B. die weigeren zich uit te spreken over misstanden in Marokko.

Sonja de Jong

Het grootste deel van zijn leven heeft Henk Pröpper (1958) al hartproblemen. Als hij begin 2020 naar Parijs verhuist, waar hij ook van 1998 tot 2003 werkzaam was als directeur van het Institut Néerlandais, nopen deze gezondheidsproblemen hem tot het laten plaatsen van een pacemaker. In de maanden erna, precies de tijd waarin corona overall het dagelijks leven op straat plat legt en het anders zo levendige Parijs een uitgestorven aanblik biedt, wandelt hij veel. In 'Hartslag 27' deelt hij zijn overpeinzingen tijdens deze wandelingen. De vele plaquettes en beeldhouwwerken in de stad zetten hem aan tot mijmeringen over tal van Franse schrijvers en verzetshelden.

Non-fictie

Henk Pröpper: Hartslag 27. Uitg. De Bezige Bij, €20,99

★★★★

Zo rustig als Pröppers wandelingen zijn, zo rustig ook zijn zijn contemplaties. Over zijn eigen gezondheid horen we weinig, maar des te meer over Flaubert, Balzac, over het Franse verzet en over zijn eigen moeder. Wie 'Hartslag 27' leest, wandelt even mee met een erudiet man en raakt doordrongen van het belang dat literatuur kan hebben.

Zijn gedachten zijn associatief.

Sonja de Jong

EXPOSITIE Trilogie 'China dreams' in Museum Hilversum

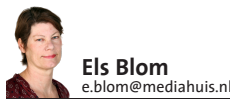
Waar Chinezen van dromen

China, een land met een veelheid aan etnische groepen, die samen een bevolking vormen van zowat 1,4 miljard inwoners met, net zoals elders ter wereld, allemaal een droom. Museum Hilversum toont in de expositie 'China dreams' het hedendaagse China met werk van documentairemaker en fotograaf Ruben Terlou en de fotografen Xiaoxiao Xu en Ruben Lundgren.

i

Bezoek

'China dreams' is te zien tot en met 24 oktober. Museum Hilversum, Kerkbrink 6, Hilversum. Van tevoren tickets reserveren is niet meer nodig. museumhilversum.nl.

Els Blom
e.blom@mediahuis.nl

Ruben Terlou (1985) is een bekende van het Hilversumse museum. Twee keer eerder al toonde hij er werk dat hij in China maakte. In 'China dreams' zijn Terlou's documentaires te zien uit de VPRO-serie 'De wereld van de Chinezen' en daarvan afgeleide foto's over de nieuwe zijderoute in de eenentwintigste eeuw.

Het was overigens nog een hele toer voor de fotograaf om donderdagavond op tijd te zijn voor de opening van de tentoonstelling in Hilversum. Van vakantie terug naar huis hield zijn auto ermee op bovenop een bergpas in Zwitserland. Met het defecte voertuig wist hij nog wel een parkeerplaats te bereiken, dat was dan het goede nieuws.

Op vakantie in Zwitserland vond hij stilte, rust en natuur, precies zoals toen hij er in zijn jeugd met zijn ouders kampeerde. „Steeds op dezelfde camping.” Heel wat anders dus dan het nomadenbestaan dat hij leidt als hij door China reist. „Ja, dat zijn wel tegengestelde krachten die ik in me heb. Aan de ene kant de behoefte aan stabiliteit, rust, warmte en veiligheid en aan de andere kant dat nomadenbestaan.”

Gelukkig zijn

„Ik ben er nog niet helemaal uit hoe ik daar een balans in vind. Daar ben ik tijdens de pandemie meer over gaan nadenken. Eerst miste ik het reizen, maar op een gegeven moment veranderde dat en begon ik eraan te wennen. Je kan immers ook in jezelf reizen en je hoeft niet per se weg om gelukkig te zijn. Het is misschien makkelijk om weg te gaan, het haalt je echter wel uit het hier en nu.”

In Museum Hilversum laat Terlou Chinezen zien die ervoor hebben gekozen om hun land te verlaten. Ze zijn op zoek naar geluk, fortuin, naar datgene dat hun leven kan verrijken. Migratie is als thema meestal ontdaan van het persoonlijke, denkt de fotograaf. „We spreken vaak in geopolitieke termen, met mijn beelden krijgt het een menselijk gezicht. Het zijn de mensen en hun verhalen, die ik vertel. Mensen die risico's nemen, leed ondervinden en van wie opoffering wordt gevraagd.”

Terlou vertrok na het behalen van zijn vwo-diploma als negentienjarige naar China. „Daar ging een wereld voor me open: de mensen, de cultuur, de taal. Het is een eindeloos groot land, dat heel snel verandert. Door het grote aantal mensen is er minder ruimte voor individualisme, waardoor problemen en sociale ontwikkelingen sterker aanwezig zijn. China is wat dat betreft een mooie casus in de zin van wat het betekent om mens te zijn. Ik denk dat dat mede het succes verklaart van mijn werk. Eigenlijk kijken we in een spiegel.”

Hypocriete houding

Door het uitbreken van de pandemie is er het een en ander veranderd in de verhouding met het Westen, constateert Terlou. „Er is een verwijdering gekomen, de toon is harder geworden. De hypocriete houding en het gebrek aan transparantie tijdens de coronacrisis zal de wereld niet snel vergeten. Tegelijkertijd benadrukt China het onvermogen van het Westen op het gebied van de bestrijding van de pandemie en het falen van de democratie.”

De cum laude afgestudeerde, niet-praktiserend arts bracht zo'n vijf jaar in China door. „Waar die specifieke interesse voor het land vandaan komt? Die is er niet. China is een deel van me geworden, maar het is niet zo dat ik er helemaal hoteldebotel van ben. Ik had mijn werk net zo goed in een ander land kunnen doen, als je begrijpt wat ik bedoel.”

Technologie

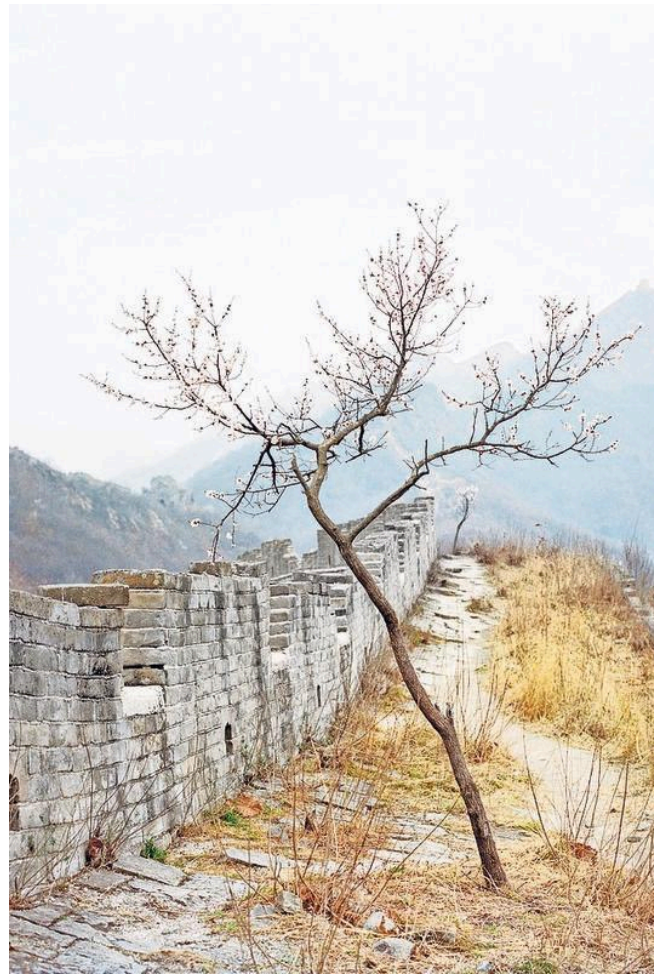
Met het werk van Terlou als uitgangspunt heeft 'China dreams' de vorm van een trilogie gekregen door uitbreiding met werk van de fotografen Xiaoxiao Xu en Ruben Lundgren. De in Hilversum geboren Lundgren (1983) woont sinds 2007 in de hoofdstad van China, Peking. Hij werkt als fotograaf onder meer voor de Volkskrant, bracht fotoboeken uit en stelde enkele exposities samen, ook in Nederland. In veel van zijn foto's brengt Lundgren zijn verwondering over nieuwe technologie over het voetlicht. Bij 'China dreams' verschijnt zijn nieuwe boek 'Real Dreams' met werk dat de fotograaf op zijn reizen door heel China schoot.

Fotograaf Xiaoxiao Xu (1984) noemt zichzelf een 'in-between'. 'China dreams' is te zien tot en met 24 oktober. Museum Hilversum, Kerkbrink 6, Hilversum. Van tevoren tickets reserveren is niet meer nodig. museumhilversum.nl.

Meisje langs de muur.

FOTO: XIAOXIAO XU

De natuur neemt het over op de muur.

FOTO: XIAOXIAO XU

China en techniek.

FOTO: RUBEN LUNDGREN

Chinezen in Nairobi, Kenia aan de speeltafel van een casino.

FOTO: RUBEN TERLOU

Gebooren in Qingtian in zuid-oost China kwam ze in 1999 op haar veertiende naar Nederland, waar ze in 2009 cum laude afstudeerde aan de fotoacademie Amsterdam. Noch in China noch in Nederland voelt de fotografe zich helemaal thuis, een gegeven dat ze als privilege beschouwt. De onthechting maakt dat ze zich in haar werk zo neutraal mogelijk kan opstellen plus dat ze zich nog steeds over dingen kan verbazen.

Verrassing

„Als ik in China ben, dan kijk ik met de ogen van een kind. Het is telkens weer een verrassing wat ik

tegenkom.” In Museum Hilversum zien we foto's van Xu rond de Chinese muur. Het eeuwenoude, oorspronkelijk, verdedigingswerk was onbekend terrein voor de in een heel ander deel van China geboren fotograaf. Na het lezen van het boek 'Country driving' van de Amerikaanse schrijver Peter Hessler was haar interesse gewekt en volgde ze de hele muur per auto over een afstand van meer dan 25.000 kilometer.

„De sfeer van het gebied, het eenzaam en desolate, het harde leven in de dorpen eromheen dat trekt me. Je voelt er het verstrijken

van de tijd.” In sommige dorpen trof ze de zogeheten 'muurbeschermers', nakomelingen van de soldaten die destijds over het verdedigingswerk waakten en die nu de taak van behoud van de muur op zich hebben genomen. Al dwingt het monumentale erfgoed lang bij iedereen respect af, zo ondervond Xu. „De meeste mensen zien het als een stuk verval, als een dagelijks object. Ze zijn er dan ook mee opgegroeid.”

Nostalgie

Xu vindt bij een bezoek aan haar geboorteland wellicht niet een thuis, nostalgie ervaart ze evenwel.

„Bij de ingang van een dorp staan vaak mensen te kletsen. Met een hond erbij, een kat of een kip. Dat ken ik uit mijn kindertijd. Dat deden wij ook voor etenstijd. Je buurt was je huis, het verbindt mensen.”

Bloeierende boom

Delen van de Chinese muur zullen voorgoed verdwijnen, denkt Xu. „Ooit heeft de natuur er voor moeten wijken, op sommige plekken neemt deze het nu weer over. Zo nam ik een foto van een bloeiende boom op de muur. Zo'n beeld toont levenskracht, positiviteit, het is een cirkel. Tijdens het maken van de

serie heb ik rekening gehouden met de seizoenen, eveneens die levenscyclus.”

„Als een foto goed is, dan weet ik het meteen, ook al schiet ik nog op filmrolletjes. Een foto is goed als de omstandigheden kloppen: licht, compositie. Maar het is meer dan dat. Als een beeld een verhaal vertelt en vragen oproept, zowel inhoudelijk als visueel. Als het uitnodigt om er meerdere keren naar te kijken. Als een beeld doet fantaseren, emotie oproept en verschillen lagen in zich heeft. Neem de foto van dat meisje in die trui met hartjes. Ineens was ze er in dat desolate landschap.”